

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARĖ
PAULĖ KUZMICKIENĖ**

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius, Lietuva

El. p.: paule.kuzmickiene@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrei
Monikai Navickienei

2021-01-15

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrui
Arūnui Dulkiui

**DĖL NEPRIKLAUSOMYBĖS GYNĖJŲ IR KITŲ NUKENTĖJUSIŲJŲ NUO 1991 M.
SAUSIO 11–13 D. IR PO TO VYKDYTOS SSRS AGRESIJOS ASMENŲ SOCIALINIŲ IR
SVEIKATOS STIPRINIMO PASLAUGŲ**

Gerbiami Ministrai,

Prieš 30 metų, Sausio 11-13-ą dienomis, minios žmonių, taikūs ir beginkliai piliečiai, iš skirtingų vietų suskubo ginti Lietuvos ir stojo prieš sovietų tankus ir ginkluotus karius. 14 žmonių žuvo, šimtai buvo sužeista, tūkstančiai iki šiol gydos širdyje ir sieloje atsivėrusias žaizdas. Deja, laikas gydo ne visas žaizdas – sukeltoms traumoms įveikti reikalingos ir valstybinių institucijų pastangos.

Nepriklausomybės gynėjai ir kiti nukentėjusieji nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir vėliau vykdytos SSRS agresijos – tai žmonių grupė, kuri patyrė specifines traumas. Šalia fizinių sužeidimų ne ką mažiau svarbūs ir psichologiniai padariniai. Iki šiol itin mažai dėmesio buvo skirta šių asmenų savijautos analizei ir trauminės patirties įveikai psichologiniu aspektu. Kasmet klausydamiesi šiuose istoriniuose įvykiuose dalyvavusių asmenų liudijimus girdime apie padarytą žalą emocinei sveikatai. Tiek sužaloti nepriklausomybės gynėjai, tiek žuvusiųjų gynėjų artimieji vis dar patiria pasikartojančius trauminės patirties vaizdinius.

2015 m. prof. habil. dr. Danutė Gailienė, Robertas Povilaitis, Neringa Grigutytė, Šarūnė Jagielaitė, Jūratė Kudarauskaitė, Dovilė Grigienė ir Eglė Balčiūtė atliko tyrimą apie tai, kokia yra 1991 m. Sausio įvykių sukrėtimus patyrusių nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusių asmenų trauminės patirties įveika. Atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad iš visų jų tirtų grupių Sausio įvykių

dalyviai iki šiol vartoja daugiausiai antidepresantų ir raminamųjų vaistų, jiems būdingi vadinamieji potrauminio streso simptomai – pasikartojantys trauminės patirties vaizdiniai, jaučiama emocinė įtampa atsidūrus trauminį patyrimą primenančioje aplinkoje, daliai tyrimo dalyvių būdingi emocijų reguliacijos sunkumai. 1991 m. Sausio įvykius išgyvenusiams ir nukentėjusiems asmenims ar jų giminaičiams nebuvo pasiūlyta potrauminiais sutrikimams įveikti reikalinga pagalba.

Todėl prašau Jūsų apsvarstyti socialines ir sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo galimybes, kurios būtų skirtos nepriklausomybės gynėjams ir kitiems nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenims ir pateikti tokių priemonių planą.

Seimo narė

Paulė Kuzmickienė